

1. Shrnutí

Sídelní struktura

Osídlení Jihočeského kraje má stále spíše venkovský charakter. Pro Jihočeský kraj je specifické nerovnoměrné rozmístění obyvatel. Nejvyšší hustota zalidnění je ve městě České Budějovice a v jeho okolí, případně v okolí dalších větších měst. Naopak příhraniční oblasti Jihočeského kraje, zejména oblast Šumavy, jsou obydleny minimálně.

V Jihočeském kraji bylo při SLDB 2021 sčítáno obyvatelstvo v 624 obcích, z toho 56 obcí mělo statut města a 23 obcí bylo se statutem městyse. Celkem 235 obcí mělo méně než 200 obvykle bydlících obyvatel, bydlelo v nich však jen 4,3 % obyvatel kraje.

Jihočeský kraj je druhý největší kraj v ČR, ale má nejmenší hustotu zalidnění (v době sčítání 62,8 osob na 1 km²). Největší hustotu měl SO ORP České Budějovice (178,0 osob/km²). Nejmenší hustotu uvedl správní obvod ORP Vimperk (31,7 osob/km²) – druhá nejmenší hodnota v ČR.

Obyvatelstvo

Obvyklý pobyt mělo v Jihočeském kraji celkem 631 803 osob, z tohoto počtu bylo 319 635 žen. Počet obyvatel se proti minulému cenzu mírně zvýšil. Obyvatelé kraje se na celkovém počtu obyvatel ČR podíleli z 6,0 %.

Věkové rozložení obyvatel Jihočeského kraje odpovídalo demografickému vývoji. Pokračuje stárnutí populace a počty obyvatel v poproduktivním věku se zvyšují. Naopak výrazně ubylo osob v produktivním věku. Příznivý vývoj byl zaznamenán u dětí ve věku do 14 let, kdy se jejich počet od SLDB 2011 zvýšil o více než 10 tisíc.

Průměrný věk dosáhl v Jihočeském kraji v době sčítání 43,2 let a byl o dva roky vyšší než před deseti lety. Zvýšila se také hodnota indexu stárání. Na 100 dětí připadlo v kraji 132,9 seniorů.

Z celkového počtu obyvatel starších 15 let žilo v Jihočeském kraji celkem 30,2 % svobodných osob a 47,2 % osob v uzavřeném manželství. V registrovaném partnerství žilo 209 osob.

Na 1 ženu ve věku 15 a více let připadalo průměrně 1,6 dítěte. Pokud se porovná počet živě narozených dětí s počtem žen, které měly děti, vychází na jednu ženu průměrně 2,1 dítěte (tzv. konečná plodnost).

Státní občanství České republiky uvedlo 97,0 % obyvatel Jihočeského kraje. V době Sčítání 2021 zde žilo 19 128 obyvatel s cizím státním občanstvím. Cizinci nejčastěji uváděli ukrajinské a slovenské státní občanství. Z obyvatel se státním občanstvím mimo Evropu převažovali cizinci s vietnamským státním občanstvím.

Obyvatelé Jihočeského kraje, kteří deklarovali svoji národnost, se nejčastěji přihlásili k české národnosti (96,3 %). Čeština byla pro 96,7 % Jihočechů mateřským jazykem.

Z celkového počtu obyvatel se k náboženské víře vyjádřily dvě třetiny Jihočechů, z nichž se 32,8 % osob označilo jako věřící. Podíl věřících, kteří se nehlásili ke konkrétní církvi nebo náboženské společnosti, byl výrazně větší než při SLDB 2011. Celkem 67,2 % osob, které označily svůj vztah k víře, zaznamenalo ve sčítacích formulářích, že jsou nevěřící.

Ze zjištěných údajů o bydlišti matky v době narození sčítané osoby vyplynulo, že se 95,7 % Jihočechů narodilo v České republice. Klasických rodáků, tedy osob, které uvedly, že v době SLDB 2021 bydlely v obci rodiště, bylo celkem 47,9 %. Proti minulému sčítání se v Jihočeském kraji podíl rodáků zvýšil.

Během let se trvale snižoval podíl osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání, naopak rostly podíly osob s vyšším stupněm vzdělání. Dokončené vysokoškolské vzdělání mělo v Jihočeském kraji v době sčítání 15,9 % osob.

Ekonomická aktivita obyvatelstva

Pracovní síla, tj. zaměstnaní a nezaměstnaní, se na populaci kraje se zjištěnou ekonomickou aktivitou podíleli 52,4 %. Mezi zaměstnanými tvořili více než desetinu pracující důchodci. V osobách mimo pracovní sílu měli největší zastoupení nepracující důchodci (48,7 %) a žáci a studenti (téměř 30 %).

Z obyvatel ve věku 15 a více let bylo v kraji 62,6 % ekonomicky aktivních. Míra ekonomické aktivity mužů dosáhla 70,0 %, míra ekonomické aktivity žen 55,5 %. V porovnání s ČR byly tyto hodnoty podprůměrné.

Největší podíl zaměstnaných připadal na terciární a kvartérní sektor (56,4 %). Zaměstnanost v primárním sektoru (5,8 %) byla v mezikrajském srovnání druhá nejvyšší a proti Sčítání 2011 se mírně zvýšila.

Podnikatelé (zaměstnavatelé a osoby pracující na vlastní účet) se na počtu zaměstnaných se zjištěným postavením v zaměstnání podíleli 16,3 %. Bylo mezi nimi více mužů (70,1 %).

Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a školy

V době SLDB 2021 žilo v kraji 305 tis. zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště. Z nich 22,2 % pracovalo na adrese svého obvyklého pobytu a 24,2 % zaměstnaných mělo pracoviště v obci, kde obvykle bydleli. Celkem 134,4 tis. osob uvedlo, že do místa pracoviště vyjíždí mimo obec svého obvyklého pobytu.

Nejčastěji lidé do práce jezdili automobilem. Druhým nejoblíbenějším způsobem byla chůze (12,0 %) a třetím nejrozšířenějším dopravním prostředkem byla městská hromadná doprava (MHD), kterou využívalo 6,5 % pracujících.

Více než polovina žáků a studentů navštěvovala školu v místě obvyklého pobytu (52,7 %), do jiné obce okresu jich vyjíždělo 29,0 %. Školu v jiném okrese mělo 11,3 % studujících a v jiném kraji se vzdělávalo 6,6 % osob.

V kraji byla celková bilance dojíždky záporná, kladné saldo vykázaly pouze správní obvody ORP České Budějovice a Týn nad Vltavou.

Domácnosti

V rozhodný okamžik sčítání bylo v kraji 284 812 hospodařících domácností a jejich počet se mezi posledními dvěma cenzy zvýšil (+8,4 %). Průměrný počet členů v hospodařící domácnosti se mírně snížil (2,19 členů).

Vzrostl podíl úplných rodin, naopak poklesl podíl neúplných rodin. Výrazněji se změnil podíl rodin typu manželský pár a typu faktické manželství (partneři nejsou sezdáni), kdy se podíl faktických manželství mezi sčítáními zvýšil. Výrazně také přibýly domácnosti jednotlivců a ubyly nerodinné vícečlenné domácnosti.

Domy a byty

V kraji bylo sečteno 174,8 tis. domů k bydlení, necelých 24 % bylo neobydlených. Bytů bylo 340,7 tis., z toho 22 % neobydlených. Oproti minulému sčítání se počet domů zvýšil o 6,7 %, počet bytů se zvýšil o desetinu.

Téměř 90 % z obydlených domů tvořily rodinné domy. Průměrné stáří obydlených domů s byty bylo 50,6 let. V posledních 20 letech byla postavena či rekonstruována čtvrtina obydlených domů. Většina z obydlených domů byla ve vlastnictví fyzické osoby. Nejčastějším materiálem nosných zdí byl kámen, cihly, tvárnice (92,8 %).

Většina z obydlených bytů se nacházela v rodinných domech (51,1 %) v osobním vlastnictví a v bytových domech (46,8 %); kde převažovalo spoluvlastnictví vlastníků bytů. Z hlediska technické vybavenosti byly více než dvě třetiny bytů připojeny na kanalizaci, vybavenost plynem byla nejnižší mezi kraji (41,9 %).

Dlouhodobý vývoj

Během let se v Jihočeském kraji měnila sídelní struktura. Zatímco při SLDB 1961 se sčítaly údaje z 1 069 obcí, při SLDB 1980 bylo sčítáno jen 344 obcí. Po listopadu 1989 se některé obce opět osamostatnily. V kraji pak výrazně vzrostl počet malých obcí do 500 obyvatel.

V průběhu posledních 40 let se výrazně snižoval podíl osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání a zvyšovaly se podíly osob vyšším stupněm vzdělání. Nejvýrazněji vzrostl počet osob s dosaženým vysokoškolským vzděláním.

Počty hospodařících domácností se během let zvyšovaly, ale zmenšoval se podíl rodinných domácností. Naopak se výrazněji zvyšovaly počty domácností jednotlivců.

Ve sledovaných čtyřiceti letech se postupně rozšiřoval domovní a zejména bytový fond. Výrazně se zvýšil počet bytů v osobním vlastnictví.